Poświąteczne wydanie popołudniowe

Cena 10 cent. „VILNIAUS KURJERIS" Poniedziałek, 15 kwietnia 1940 r. 2 str.

KURJER WILEŃSKI

Adresas: Vilnius, Vysk. Matulevičiaus g-vė 4
Adres: Wilno, Biskupa Matulewicza 4
REDAKCJA, tel. 79 przyjmuje od godziny 11-ej do 14-ej
ADMINISTRACJA, tel. 99, czynna od godziny 9-ej do 20-ej bez przerwy.

Prenumerata miesięczna z przesyłką pocztową lub dostawą do domu — 3 lt. 50 cnt. Zagranicą 6 lt

CENY OGŁOSZEŃ: Ogł. tekstowe za 1 mm. 75 cnt., za tekstem 60 cnt. Drobne 20 cnt. za słowo. Kronika redakcyjna i komunikaty 1 lt. za wiersz jednoszpaltowy. Ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50% drożej. Układ ogłoszeń 6 łam. Za treść ogłoszeń i termin ich druku Administracja nie odpowiada.

U.S.A. nie ograniczy się tylko do obrony Islandii i Grenlandii

Jak donosi Elta z Nowego Yorku, „New York Times" i inne pisma amerykańskie w związku z wojną w Norwegii piszą o zbliżaniu się działań wojennych do Stanów Zjednoczonych. Według pisma zainteresowania Ameryki obecnymi działaniami wojennymi nie ogranicza się jedynie do Grenlandii i Islandii. „Uważanie wojny w Skandynawii za wydarzenie, które zaledwie tylko interesuje obronę Stanów Zjednoczonych, byłoby równo znaczne z chęcią ukrycia głowy w piasku, aby nie widzieć tego, co się dzieje" oświadcza pismo.

Kompetencje króla Danii w Islandii przejął rząd wyspy

KOPENHAGA (Elta). DNB donosi, iż posel Islandii w Kopenhadze z polecenia swego rządu oświadczył, królowi Danii i duńskiemu ministerstwu spraw zagranicznych iż parlament Islandii powziął następujące postanowienie:

„Ze względu na to iż obecna sytuacja uniemożliwia królowi Islandii wykonywanie należnej mu z konstytucji władzy królewskiej parlament Islandii oświadcza, iż rząd Islandii otrzymał pełnie sprawowania tej władzy aż do otrzymania innego zarządzenia. Pozatym ponieważ w obecnej sytuacji Dania nie może prowadzić spraw zagranicznych Islandii i spełniać ochrony rybołówstwa w Islandii, sprawy te Islandia przyjęła sama. Król i minister spraw zagranicznych Danii oświadczyli posłowi Islandii, iż w obecnej sytuacji postanowienie Islandii uważają za naturalne wyjście.

DNB przewiduje desanty brytyjskie w Holandii

NOWY YORK (Elta). Według wiadomości DNB „Eweningstar" dowiaduje się, iż flota transportowa Wielkiej Brytanii, która wiezie kilka dywizji żołnierzy, płynie obecnie na morzu Północnym i, jak pismo przypuszcza, wysadzi desanty w Norwegii lub Holandii. Pismo podkreśla, iż desanty najprawdopodobniej wysadzone będą w Holandii, gdyż Anglikom trudno będzie usunąć z Norwegii Niemców. Dlatego Anglicy przy brzegach Norwegii walczyć będą tylko dla oka.

Jak tę wiadomość kwalifikują w Londynie?

LONDYN (Elta). Reuter donosi, iż miarodajne koła londyńskie zaznaczają, że koła niemieckie znów ogłosiły pogłoski według których sprzymierzeńcy przygotowują się do złamania neutralności Holandii. Pogłoski te są absurdalne i rozpowszechniane w złych celach.

Wielka bitwa morska w fiordzie Narwick

Szeroka skala działań wojennych

LONDYN (Elta). Komunikat admiralicji brytyjskiej donosi, iż działania wojenne na wodach Norwegii prowadzone są dalej. W piątek lotnictwo brytyjskie i okręty wojenne atakowały okręty wojenne nieprzyjaciela, statki transportowe i statki żywnościowe. W jednej miejscowości wybrzeża wysadzony został skład amunicji. Warunki atmosferyczne były nieprzychylne. Jeden samolot brytyjski zmuszony był do lądowania w pobliżu jednej wyspy. Zauważono, iż załoga tego samolotu oddaliła się. Inne samoloty brytyjskie powróciły szczęśliwie do swych baz.

Przebieg bitwy w fiordzie Narwick

LONDYN (Elta). Admiralicja brytyjska ogłosiła następujący komunikat oficjalny: „Od czasu, gdy w środę w fiordzie Narvick zaatakowane były przez drugą flotylę angielskich torpedowców, torpedowce niemieckie, flotylla ta wraz z otrzymaną pomocą zablokowała nieprzyjaciela w fiordzie Narvick. W dniu 14 kwietnia o godz 12 brytyjski okręt wojenny „Warstite" w towarzystwie silnego oddziału torpedowców wpłynął do portu aby zaatakować torpedowce niemieckie z których część była już uszkodzona i schroniła się w Narwick. Jednocześnie chciano nawiązać walkę z bateriami przybrzeżnymi, które mogły być ustawione. Wiceadmirał Whitworth po wywieszeniu flagi na okręcie „Warstite" dał znak do ataku, który był bardzo pomyślny. Opór nieprzyjaciela nie był silny. Armaty polowe, ustawione na wybrzeżu, były uciszone przez ogień okrętu brytyjskiego „Cossak". Cztery torpedowce niemieckie zostały zniszczone i zatonęły w zatoce Narwick. Trzy pozostałe torpedowce starały się uciec do fiordu Romback, małego odgałęzienia wodnego o długości 8 lub 9 mil znajdującego się za miastem Narwick. Lecz zostały one doścignięte i musiały stanąć do walki, w której wyniku zostały zniszczone.

W czasie ogłoszenia tego komunikatu admiralicja nie posiada ścisłych danych o sytuacji w mieście Narwick. Zauważono grupy ludzi być może żołnierzy niemieckich, uciekających z miasta przez pagórki. Oczekiwane są dalsze szczegóły. Zniszczenie 7 torpedowców nieprzyjaciela nie mogło nastąpić bez żadnych strat po naszej stronie. Niewielkie straty odniosły trzy torpedowce brytyjskie. Straty w ludziach jak przypuszcza się bardzo małe. Obecnie jeszcze nie można obliczyć strat nieprzyjaciela w ludziach, jednak w 7 torpedowcach musiało się znajdować najmniej 1000 osób załogi. Admiralicja pozdrowiła dowódcę floty admirała Sir Charles Ferbes, wiceadmirała Whitwortha oraz członków załogi i oficerów, którzy wzięli udział w tej odważnej i dobrze wykonanej operacji. Operacja ta może przyczynić się do wyjaśnienia sytuacji w tej części brzegu Norwegii. Działania prowadzone są dalej.

„Największe zwycięstwo sprzymierzeńców od początku wojny"

PARYŻ (Elta). Havas w komunikacie o działaniach wojennych przy brzegach norweskich z Londynu donosi, iż flota brytyjska przy Narvick zatopiła 7 niemieckich kontrtorpedowców. Mimo, iż brak jest szczegółowych danych o tych działaniach wojennych uważane są one za największe zwycięstwo sprzymierzeńców od początku wojny. Agencja twierdzi, iż tylko w porcie Narvick, nie biorąc pod uwagę innych portów, flota niemiecka straciła więcej jak $^1/_4$ część swoich kontrtorpedowców. W roku ubiegłym Niemcy jakoby miały 30 nowo wybudowanych kontrtorpedowców. Obecnie 7 z nich zniszczono przy Narvick a jeden w innym miejscu. Przypuszcza się, iż w środę zatopione były jeszcze dwa torpedowce niemieckie. W ten sposób bitwa przy Narvick była nieszczęśliwą dla floty niemieckiej.

* * *

PARYŻ (Elta). Prasa francuska w długich komunikatach, pod olbrzymimi tytułami donosi o zwycięstwie floty brytyjskiej podczas bitwy przy Narvick, gdzie Anglicy zniszczyli cały szereg okrętów niemieckich. Pisma francuskie uważają za wielkie zwycięstwo strategiczne i techniczne rozsianie przez Anglików min wzdłuż brzegów Norwegii. Pisma wyrażają uznanie dla narodu norweskiego, walczącego z Niemcami oraz dla króla Norwegii Haakona, który oświadczył, iż nie opuści swego kraju.

Niemcy zaprzeczają wiadomościom o zatopieniu „Gneisenau"

BERLIN (Elta). Oficjalne koła niemieckie dementują rozpowszechniane zagranicą wiadomości, że w czasie działań floty niemieckiej w fiordzie Oslo Norwedzy zniszczyli wielki okręt wojenny Niemiec „Gneisenau". Wiadomości zagraniczne o zatopieniu „Gneisenau" nazywane są bezsensownymi.

Co jest z angielskim krążownikiem „York"?

BERLIN (Elta). Według wiadomości DNB, radio Stanów Zjednoczonych ogłosiło, że krążownik angielski „York" o pojemności 8 000 ton został przy Trondhjem znacznie uszkodzony przez bomby niemieckie i zatonął. Przypuszcza się, że jest to ten sam okręt wojenny, o którym podaje komunikat dowództwa armii niemieckiej w dniu 11 kwietnia. W okręt ten trafiły dwie wielkie bomby.

BERLIN (Elta). DNB donosi, że samoloty niemieckie niespodziewanie zauważyły na morzu Północnym dwie brytyjskie łodzie podwodne, które wyszły na powierzchnię morza. Obie łodzie zostały obrzucone bombami i na skutek bezpośredniego trafienia zatonęły. Z Amsterdamu potwierdzają, iż krążownik brytyjski, zaatakowany w dniu 11 kwietnia zatonął. Ma to być ciężki krążownik „York".

Lotnisko Stawanger nadal bombardują Anglicy

LONDYN (Elta). Oficjalnie donoszą, iż samoloty brytyjskie w dniu 13 kwietnia bombardowały lotnisko Stawanger. Przypuszcza się, iż wyrządzono straty w hangarach lotniska i uszkodzono jeden samolot nieprzyjaciela. Obsługa karabinu maszynowego samolotu brytyjskiego mimo, iż była ranna, zestrzeliła jeden samolot nieprzyjaciela.

LONDYN (Elta). Reuter donosi, iż do północnych portów Anglii przytransportowano trzy niemieckie trawlery, zajęte przy brzegach Norwegii.

Walki lądowe w Norwegii w pobliżu granicy szwedzkiej

SZTOKHOLM (Elta). Według wiadomości Havasa, oddziały armii niemieckiej w Norwegii znajdują się zupełnie nie daleko od granicy szwedzkiej. Niemcy chcą zająć Kongsvinger i przeciąć linię kolejową, która łączy Oslo z Charlottenberg w Szwecji. Wiadomości o zajęciu przez Niemców miasta Halden potwierdzają się. Norwedzy zwyciężyli przy Eitsvold, gdzie Niemcy zmuszeni zostali do cofnięcia się na południe.

*

SZTOKHOLM (Elta). Reuter donosi, iż po wysadzeniu przez Niemców większych oddziałów w Skiberg, mniej więcej o 20 klm. na północny zachód od Halden toczą się obecnie silne walki na południowo-wschodnim wybrzeżu Norwegii. Według ostatnich wiadomości, otrzymanych z Stroemstat, miasto Halden wciąż znajduje się w rękach norweskich mimo, iż ludność jest ewakuowana. Toczą się również walki na północ przy Sarpsborg. Komunikacja morska pomiędzy Halden i brzegiem szwedzkim została przerwana, jak również przerwane jest połączenie telefoniczne.

*

SZTOKHOLM (Elta). Szwedzka agencja telegraficzna „Tete" donosi z Oestersund, iż połączenie kolejowe pomiędzy Trondhjem i Szwecją odbywa się normalnie mimo, iż pociągi przychodzą ze znacznym opóźnieniem.

Dalsza pomoc dla Norwegii

SZTOKHOLM (Elta). Reuter donosi, iż według wiadomości, otrzymanych z Norwegii, rządy Francji i Anglii udzieliły rządowi Norwegii stanowczych zapewnień, iż wkrótce udzielą efektywnej pomocy i że potrzebne kontyngenty armii wysadzone będą w Norwegii.

Wzdłuż wybrzeży norweskich czuwa flota brytyjska

LONDYN (Elta). Ze Sztokholmu rozpowszechniono pogłoski, że w nocy na sobotę przybyły do Narvick nowe oddziały armii niemieckiej. Jak Reuter donosi, w dobrze poinformowanych kołach londyńskich w sobotę rano oświadczono, iż wiadomości te co najmniej są podejrzane, gdyż brytyjska flota wojenna pełni stałą straż przy brzegach Norwegii. W związku z tym wysadzenie nowych oddziałów na północy Norwegii jest obecnie prawie niemożliwością.

Ochotnicy fińscy w drodze do Norwegii

HELSINKI (Elta). Ochotnicy fińscy, którzy przyjechali się do ochotników cudzoziemców, przybyli już na granicę Norwegii. Ambulatoria Norwegii, które były w Finlandii, wyjechały już do Norwegii.

Szwecja ma zapewnioną pomoc

PARYŻ (Elta). Reuter donosi, iż w miarodajnych kołach w Paryżu oświadczono, że w razie potrzeby sprzymierzeńcy udzieliliby Szwecji całkowitej możliwej pomocy.

*

AMSTERDAM (Elta). Korespondent pisma „Handelsblat" donosi ze Sztokholmu, iż cywilne osoby są tam przygotowania do ewakuacji w razie potrzeby miast.

Bałtyk w sferze działań wojennych

LONDON (Elta). Admiralicja brytyjska donosi, iż na morzu Bałtyckim założone zostały miny. Wiadomość tę admiralicja brytyjska ogłosiła dwukrotnie, podając jednocześnie, iż na terytorialnych wodach Szwecji nie będą założone żadne miny.

„Tass" poraz drugi zaprzecza

„Niemcy nie dostali się do Narwick przez Murmańsk"

MOSKWA (Elta). „Tass" upoważniony został do oświadczenia, iż wszelkie wiadomości o tym, iż armia niemiecka transportowana była do Narvick z Murmańska zupełnie nie odpowiadają prawdzie i są wymysłem o charakterze prowokacyjnym.

Poselstwa francuskie i angielskie opuściły swobodnie Kopenhagę

KOPENHAGA (Elta). Według wiadomości DNB ministerstwo spraw zagranicznych Danii donosi, iż w dniu 13 kwietnia wyjechały z Kopenhagi poselstwa Anglii i Francji. Interesy Anglii i Francji reprezentować będzie w Danii poselstwo Stanów Zjednoczonych. Następnie donoszą, iż posłowie Anglii i Francji wraz z rodzinami i personelem poselstw wyjechali z Kopenhagi specjalnym pociągiem. Udają się oni przez Danię i Niemcy do Holandii.

Wolał być żołnierzem niż ministrem

SZTOKHOLM. (Elta). Reuter donosi ze źródeł norweskich, iż major Hvosleff, który był mianowany ministrem spraw zagranicznych w rządzie Quislinga w dniu 12 kwietnia przybył do Sztokholmu, oświadczając, iż zrzekł się on swego stanowiska i oddał się do dyspozycji wodza armii norweskiej.

Gen. Kaupisch zapewnia że zginęło tylko 10 żołnierzy duńskich

KOPENHAGA (Elta). W 48 godzin po zajęciu przez Niemców Kopenhagi specjalnym pociągiem przybyło z Berlina do Kopenhagi 20 dziennikarzy zagranicznych. Po zwiedzeniu miasta dziennikarzy zagranicznych przyjął gen. Kaupisch, który jeszcze raz omówił przyczyny, z powodu których zajęcie Danii pod względem wojskowym było nieuniknione. Generał podkreślił, iż według posiadanych przez miarodajne urzędy wiadomości, zginęło 10 Duńczyków, a kilku było rannych. Wiadomości rozpowszechniane zagranicą, iż zginęło 5 000 Duńczyków są „nonsensem"

Jeżeli Belgia zostanie wciągnięta do wojny

BRUKSELA (Elta). We czwartek wieczorem na zebraniu socjal - demokratów wygłosił przemówienie minister spraw zagranicznych Belgii Spaak. Minister Spaak oświadczył, iż rząd Belgii będzie czynił wszelkie wysiłki, aby uchronić Belgię od wciągnięcia do wojny. Gdyby jednak w jakiś nieszczęsny sposób Belgia była wciągnięta do wojny, to cała energia i wszystkie zapasy użyte będą na obronę kraju. Obowiązkiem Belgii jest nie pozwolić nikomu skorzystać z jej terytorium. Taką politykę Belgii popierają sympatie wszystkich, nawet jej sąsiedzi. Na zakończenie minister Spaak podkreślił, iż siły wojenne Belgii są dość wielkie.

Organizacja obrony przeciwlotniczej w Anglii

Jeden z ostatnich angielskich filmów propagandowych, poświęcony Lotnictwu Brytyjskiemu (Royal Air Force) pt. „Skrzydlaty Lew" uchyla rąbka tajemnicy wojskowej Brytyjskiego Imperium, dotyczącej zorganizowania obrony przeciwlotniczej Wielkiej Brytanii.

Każdy nalot samolotów nieprzyjacielskich sygnalizowany jest przez specjalne posterunki obrony wybrzeży — informacje te natychmiast zostają przekazywane kwaterze głównej DCA. (obr. pl.). W jednej z olbrzymich sal gmachu, w którym mieści się kwatera główna DCA., znajdują się szefowie opl. którzy centralizują nadchodzące informacje o nalocie npl. oraz ci którzy wydają natychmiast właściwe zarządzenia obronne, na którym jest rozpięta wielkich rozmiarów dokładna mapa Wielkiej Brytanii, za pośrednictwem specjalnych aparatów podsłuchowych, obsługiwanych przez telegrafistów, otrzymują dokładne wiadomości z posterunków opl. rozsianych po całym kraju. Informacje te, zawierające miejscowość, ilość samolotów npl., oraz ich wysokość, natychmiast są zanotowywane we właściwym miejscu na mapie. W ten sposób szefowie obrony, którzy znajdują się w tej samej sali w specjalnych obserwatoriach decydują o środkach obrony czynnej i biernej natychmiast zostają poinformowani przez swoich kolegów z nad wielkiej mapy, że np. 5 bombowców npl. lecących na wysokości 5000 mtr, znalazło się w tej chwili nad ściśle określonym terytorium Anglii. Lot samolotów npl. śledzony jest bez przerwy przez posterunki alarmowe opl., które pozostają w ciągłej łączności z centralą kw. gł. DCA. W międzyczasie na rozkaz szefa obrony, wystartowują do walki z samolotami npl. eskadry samolotów myśliwskich, które posiadają połączenie radiowe z kw. gł. DCA. W ten sposób najrozmaitsze fazy nalotu npl., obrony oraz kontrataku samolotów myśliwskich są z największą dokładnością odtworzone w tej sali, gdzie się ogniskuje obrona pl. Anglii. (wu).

Flota wojenna Niemiec

W związku z bitwą morską przy Narwick, w której zniszczono 7 torpedowców niemieckich, przypominamy za tygodnikiem „Illustration" z dnia 24.II. b. r., że stan całej floty niemieckiej w lutym 1940 r. wynosił:

Łodzie podwodne

Ogółem 71

Typy: 250 ton—32 szt., 500 t. — 10 szt., 517 — 14 szt., 740 t.—13 szt., 712 t.—2 szt.

Torpedowce i Kontrtorped.

Ogółem 44

Typ *Maas* — 16 szt.

Typ *Moewe* — 12 szt.

Typ *Diether von Roeder* — 6 szt.

Krażowniki:

Ogółem 8

Jednostki: *Leipzig, Nürnberg, Admiral Hipper, Koeln. Emden, Koeln, Karlsruhe, Blücher.*

Pancerniki:

Ogółem 4

Jednostki: *Admiral Scheer, Deutschland, Scharnhorst, Gneisenau.*

Polacy w Danii i Norwegii

Wobec rozgrywających się obecnie wypadków na północy Europy i rozszerzenia się pożogi wojennej na neutralne dotąd państwa Danię i Norwegię interesującym będzie wyjaśnić, ile mieszka na tych terenach ludności polskiej, która bezpośrednio dotknięta jest obecnie na równi z krajowcami tych ziem skutkami wojny.

Nie posiadamy ścisłych danych w tym przedmiocie, jednak z badań i ustaleń, opracowanych przez Światowy Związek Polaków z Zagranicy oraz na podstawie innych źródeł, możemy przyjść do wniosku, że na terenie Danii znajduje się około 12.000 Polaków, w Norwegii tylko 100 i w Szwecji 700.

O życiu wychodźtwa polskiego w Danii posiadamy wiadomości, że nie stworzyło ono większych skupień, lecz rozproszone jest po całym kraju. W poszczególnych okręgach liczba Polaków dosięga najwyżej po paręset osób, zamieszkałych w kilku sąsiadujących ze sobą miejscowościach. Głównym zajęciem wychodźców polskich w Danii jest prowadzenie gospodarstw hodowlanych tudzież rolnictwo. Wobec wielkiego dobrobytu w kraju oraz wysokiej kultury środowiska, wśród którego mieszkają wychodźcy, warunki życią są nader pomyślne, jednak rozproszenie ludności polskiej wytwarza duże trudności do szerszego rozwoju życia organizacyjnego. Mimo to jednak istniał w Danii Związek Polaków, jednym z głównych zadań którego było roztaczanie opieki nad wychowaniem młodzieży. W ubiegłym roku istniały trzy szkoły oraz dwa kursy, w których otrzymywało naukę około dwustu osób.

Młodzież polska, zrzeszona w Związku Młodzieży Polskiej i harcerstwa polskiego, z biegiem czasu wykazywała coraz większe zainteresowanie w życiu organizacyjnym. Posiadali też Polacy w Danii jedno pismo własne, mianowicie miesięcznik „Polacy w Danii".

W—ski.

Burmistrz Trok o aktualnych sprawach miasta

Burmistrz m. Trok Szymon Firkowicz poinformował prasę o najpilniejszych potrzebach miasta i ich regulowaniu.

Jednym z najważniejszych zadań miasta jest w pierwszym rzędzie zaopatrzenie w odpowiednie lokale przenoszących się z Koszedar do Trok urzędów państwowych. Niektóre urzędy centralne powiatu przeniosły się do Trok. Obecnie remontowany jest lokal Urzędu Naczelnika Powiatu, Inspekcji Podatkowej i innych urzędów. Do maja wszystkie lokale zostaną odremontowane, zaś do końca maja wszystkie urzędy powiatowe przeniosą się już z Koszedar do Trok.

Remontowane są też mieszkania prywatne, gdyż latem Troki spodziewają się wielu gości z całej Litwy. Troki niewątpliwie staną się ulubioną miejscowością turystyczną. Dlatego też szczególnie aktualna jest w Trokach **kwestia hotelu turystycznego.**

Sam samorząd miasta, który zamierza zaciągnąć pożyczkę i zbudować wielki hotel podejmuje się powyższego zadania. Brak takiego hotelu daje się bardzo odczuwać, gdyż obecnie przybywający turyści nie mają się gdzie zatrzymać.

Gospodarcze sprawy miasta

W związku z zaszłymi zmianami finansowe sprawy miasta nie zostały jeszcze uporządkowane. Budżet miasta na rb. ułożony został w sumie około 60.000 litów. Narazie otrzymano z M-stwa Spraw Wewnętrznych pożyczkę w wysokości 30.000 litów na najkonieczniejsze potrzeby. Miasto zamierza uzyskać dochody głównie z dzierżawy domów, parceli i jezior. Obecnie specjalna komisja samorządu m. Trok ponownie zawiera umowy dzierżawne z dzierżawcami mienia miejskiego (domów, parceli, jezior i in.). Po zawarciu umów wyjaśnią się też dochody miasta.

Do m. Trok należy m. innymi większa część jezior Galva i Skaiste. Nieznaczne ich części należały do hr. Tyszkiewicza. W myśl ustawy o reformie rolnej należąca do Tyszkiewicza część jezior została wywłaszczona. Wydaje się, że byłoby rzeczą naturalną, by wywłaszczona część jezior została przekazana na własność miasta. Wtedy jeziorem dysponowałby jeden gospodarz i w ten sposób zostałaby uproszczona jego administracja.

Bardzo aktualne dla Trok jest **porządkowanie ulic i dróg.** W latach 1937 i 1939 Polacy asygnowali pewne sumy na bruk ulic i porządkowanie chodników. Obecnie pozostała do uporządkowania ulica Karaimska. Spodziewać się należy, że z chwilą podjęcia budowy traktów z Trok do Jewia uporządkowana również będzie ta ulica. Na uporządkowanie traktów Troki—Jewie asygnowane było 10 tys. litów. W czasie zimy przy trakcie tym pracowało około 200 bezrobotnych. Obecnie prace przy trakcie trwają. Uporządkowano już około 2 klm. drogi. Droga przechodzi tuż przy jeziorze w bardzo pięknych miejscowościach. Na brzegu jeziora zamierza się przeprowadzić bulwar, z którego roztaczać się będzie bardzo piękny widok na jeziora.

Sprawy opieki społecznej

W Trokach na 3.000 mieszkańców jest około 300 bezrobotnych, których miasto stara się zaopatrzyć w pracę. Większości bezrobotnych używa się do porządkowania ulic i dróg. W mieście jest również niemało rodzin, których żywiciele wyjechali z powodu wojny. Takimi opuszczonymi rodzinami również zająć się musi samorząd miejski. Obecnie biedocie miejskiej wydaje się codziennie po 200 bezpłatnych obiadów.

Oświata i sprawy kulturalne

Troki nie są zamożne w instytucje oświatowe. W mieście jest szkoła powszechna o 12 kompletach, której kierownikiem jest energiczny nauczyciel Venckus, kierujący również kursami języka litewskiego. Po zatym są szkoły powszechne żydowska i karaimska. Ogółem we wszystkich szkołach powszechnych jest około 500 uczniów.

Troki niezbędnie potrzebują gimnazjum, czy innej szkoły średniej. Być może, że w Trokach należałoby założyć średnią szkołę rybołówstwa, gdyż miejsce dla takiej szkoły jest tu bardzo odpowiednie. Mogłaby również powstać szkoła rolnicza. W takiej szkole mogłyby się uczyć dzieci nietylko mieszkańców miasta lecz również okolicznych wsi.

Jeszcze za czasów polskich mieszkańcy Trok czynili starania, by w Trokach powstało gimnazjum. Zbierano podpisy, zwracano się nawet do Warszawy, lecz Rząd Polski nie uwzględnił podania, wyjaśniając że Troki leżą zbyt blisko granicy, że zakładanie takie się nie opłaci i inn. Obecnie mieszkańcy Trok wierzą, że ich postulat zostanie uwzględniony. W Trokach przy szkołach powszechnych czynne są kursa języka litewskiego, na które uczęszcza wielu mieszkańców Trok. Pożądane jest, by kursa te czynne były nadal. Mimo trudności budżetowych Samorząd Miejski uruchomił publiczną bibliotekę, której kierowniczką została p. Cibirajte. Są 2 ogródki dziecięce, do których uczęszczają dzieci w wieku przedszkolnym. Mieszkańcy okoliczni życzą, by w Trokach zostały zorganizowane kursy rolnicze.

Mówiąc o kulturalnych sprawach Trok nie podobna nie wspomnieć o pracach konserwowania zamku trockiego, prowadzonych pod nadzorem Inż. J. Borowskiego. Rząd Polski na pracę restauracji i konserwowania zamku trockiego asygnował stosunkowo dosyć wiele pieniędzy. W ciągu kilku ostatnich lat dokonano tu wiele. Przy dokonywaniu prac wykopaliskowych znaleziono wiele ciekawych zabytków archeologicznych, starożytnej broni, narzędzi, naczyń i inn. Wszystkie te wykopaliska archeologiczne przechowuje się w urządzonym w zamku składzie. Czas już pomyśleć o założeniu w Trokach muzeum, w którym wszystkie te cenne pamiątki świadkowie naszej wspaniałej przeszłości mogłyby zostać złożone i ochronione przed zagładą. Jedną z najciekawszych osobliwości Trok jest **karaimskie muzeum i biblioteka.** Muzeum karaimskie jest jedyną tego rodzaju instytucją w świecie. Troki bowiem od dawnych czasów są duchowym i kulturalnym ośrodkiem karaimów całego świata. Projekt założenia w Trokach muzeum karaimskiego wyszedł z inicjatywy hachana karaimskiego J. E. Hadży Seraja Chan Szapszała.

Gmach na muzeum zaczęto budować w końcu 1938 r. Na budowę wydano dotychczas ponad 30 tys. litów. Wykończenie jego wymaga jeszcze około 10 tys. litów. Niestety z powodu braku środków nie podobna wykończyć urządzeń wewnętrznych. — Społeczeństwo karaimskie spodziewa się doczekać w tej sprawie poparcia rządu litewskiego, gdyż własnymi siłami, będąc nieliczne i niezamożne, nie może dokończyć budowy.

Dla muzeum karaimskiego zebrano bardzo cenne materiały. Większa część eksponatów stanowią przedmioty ofiarowane przez Hachana. Jeździł on specjalnie do Egiptu, Turcji, Syrii i innych krajów, zbierając materjały do muzeum. Zebrano do muzeum wiele materiałów, cennych zarówno pod względem materialnym jak też kulturalnym. Przy muzeum jest biblioteka karaimska, w której zebrano kilka tysięcy tomów cennych wschodnich książek. Zjazd orientalistów polskich, który się odbył w Wilnie w 1937 r. obejrzał eksponaty muzeum karaimskiego i bibliotekę i uchwalił prosić rząd polski o udzielenie poparcia dla wykonania budowy gmachu muzeum. Trochę pomocy w tej sprawie doczekano. Obecnie zachodzi żywa potrzeba ostatecznego urządzenia pomieszczenia dla muzeum, by nie zmarnował się zebrany materiał muzealny. Karaimskie muzeum i biblioteka będą wielką atrakcją nietylko dla turystów litewskich, lecz również zagranicznych.

Wiele nadziei pokładają mieszkańcy Trok i okolic na **budowanej do Trok odnodze kolejowej,** która połączy Nowe-Troki ze starymi Trokami. Po przeprowadzeniu tej odnogi Troki jako ośrodek sporego powiatu zostaną włączone do litewskiej sieci kolejowej. Przy dobrej i dogodnej komunikacji z Wilnem wyłonią się dla Trok pomyślne warunki rozwoju.

Prace nad budową odnogi kolejowej już rozpoczęto. Mieszkańcy Trok wierzą, że jesienią będą już mieli bezpośrednią komunikację kolejową ze stolicą. Dlatego też mieszkańcy Trok wyrażają rządowi wielką wdzięczność.

Handel i przemysł wileński w ogólnej gospodarce Litwy

Włączenie gospodarki odzyskanej Litwy Wschodniej do ogólnej gospodarki Litwy odbywa się w szybkim tempie. Widać to z udziału przedsiębiorstw i kupców w związkach, które zaczęto zakładać w październiku r. ub. w celu uzgodnienia działalności przedsiębiorstw z interesami państwa. (Ustawa w tej sprawie została ogłoszona w „Vyr. Žinios" Nr. 668) Obowiązujące związki obejmują wszystkie znaczniejsze przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe. Oto wykaz przedsiębiorstw wciągniętych do zorganizowanego systemu litewskiego handlu i przemysłu, stworzonego w myśl ustawy o regulowaniu gospodarki narodowej w okresie wyjątkowym.

W związku przedstawicieli przemysłu metalowego i importerów metali uczestniczy już 5 firm wileńskich; w związku producentów papieru i tektury—5; w związku przedsiębiorstw produkcji oleju—2; lnu i bawełny—1; kupców twardego opału—2; wytwórni wióra—2; handlowych tartaków—14; handlowych młynów—4; trykotażu—2; przemysłu skórniczego—6; importerów materiałów budowlanych—1; cegielni—2.

Tak więc we wszystkich związkach kupców i przemysłowców Litwy uczestniczy już 46 przedsiębiorstw.

SZPILKI

W Marsylu:

— Widzisz, mnie tak szybko rośnie broda, że golę się trzy razy dziennie!

— Mnie jeszcze szybciej! Ja muszę golić się już poprzedniego dnia!...

* * *

Między uchodźcami:

— Żona zmieniała co tydzień kucharkę, aż ostatecznie przyszło nam jadać w stołówce dla uchodźców!

— No, a teraz pan zadowolony?

— Zupełnie! Codzień stołujemy się w innej ...

* * *

— Liddel Hart, wybitny pisarz wojskowy twierdzi, że ofenzywa może się zacząć każdej chwili!

— W takim razie u nas, w Wilnie, są sami wybitni ludzie, bo wszyscy twierdzą to samo!

* * *

— Dlaczego jest tak mało „Szpilek" w „Kurjerze"?

— Bo taki jest tłok wiadomości, że trudno tam „szpilkę" wetknąć...

* * *

Dwa oddziały szkockie z armii sprzymierzonych postanowiły z nastaniem wiosny zagrać w piłkę nożną. Wyszły odrazu po śniadaniu — ale co się dzieje — minęły trzy godziny i nie wracają: Dowódca okropnie się denerwuje. Posyła sierżanta, który po kwadransie wraca z raportem:

— No co tam się stało? — pyta dowódca — czy kryją się przed nalotem?

— Nie, panie pułkowniku. Mecz się jeszcze nie zaczął, bo sędzia nie może znaleźć monety pensowej, którą wyrzucił przy rozlosowaniu boiska.

Wynalazki wojenne

Uczeni całego świata pracują usilnie nad wynalazkami wojennymi. Nie zaniedbują pracy i Francuzi. Sądząc z niedyskrecji dziennikarza z „The People", który powołując się na słowa prof. Tadron, kierownika francuskiej misji naukowej w Londynie, zapowiada się szereg sensacyjnych niespodzianek, jako to: udoskonalenia aeroplanów, mające sprawić wiele kłopotu wrogiej armji, nieznane dotąd materiały wybuchowe, armaty nowego typu, olbrzymie tanki, zmiatające wszystko przed sobą, wreszcie armię robotów, kierowaną za pośrednictwem radia.

Śmierć gen. Beckera

(r.) „Deutsche Allg. Ztg." donosi, iż w poniedziałek 8 kwietnia zmarł w Berlinie na udar serca generał artylerii Karl Becker, dziekan wydziału techniki wojskowej na Politechnice Berlińskiej.

Gen. Becker, zmarły w wieku 61 lat przez 42 lata pracował jako oficer artylerii niemieckiej, jednocześnie prowadząc studia naukowe. Becker był najznakomitszym niemieckim znawcą uzbrojenia, zwłaszcza artylerii. W czasie wojny światowej był on dowódcą baterii dział 42 centymetrowych. Współczesna armia niemiecka była zbrojona według planów i pod kierownictwem Beckera.

Wykrycie potajemnej gorzelni

Wczoraj funkcjonariusze Wydziału Śledczego wykryli w Wilnie w jednym z mieszkań przy ulicy Kalwaryjskiej potajemną gorzelnię, dobrze „technicznie wyposażoną".

Wszystkie aparaty skonfiskowano. (c)

Szwajcaria odczuwa brak rąk roboczych

Zurych w kwietniu

Dawno już minął czas kiedy w Szwajcarii dawał się odczuwać dotkliwy ciężar wielu tysięcy bezrobotnych. Wraz z nastaniem wiosny tegorocznej daje się odczuć niemniej dotkliwy... brak rąk do pracy. Poraz pierwszy od wielu lat jedynymi bezrobotnymi są pracownicy fabryk zegarków, którzy nie chcieli lub nie mogli zmienić swego zawodu. Na skutek zarządzeń rządu szwajcarskiego część bezrobotnych, oraz wszyscy uchodźcy z Niemiec, Austrii, Polski i Czechosłowacji zostali użyci do robót o charakterze wojenno - strategicznym. Reszta zajęła w fabrykach miejsca zmobilizowanych.

W poszukiwaniu sił ludzkich do robót w ogrodach Szwajcarii, rząd został zmuszony uciec się do niewieściej, połowy ludności szwajcarskiej. Dla młodych i wysportowanych szwajcarek otwarte są nawet podwoje koszar. Dla starszych zmotoryzowane oddziały sanitarne. Czynione są usiłowania zastąpienia szoferów, telegrafistów, kucharzy, kancelistów i t. d. przez kobiety. W związku z odezwą gen. Guisin kilkanaście tysięcy kobiet szwajcarskich zgłosiło się na ochotnika.

W prasie szwajcarskiej pojawiły się nawet projekty urlopowania części żołnierzy na czas robót wiosennych, jednakże sprawa ta nie jest narazie aktualna. Nie podobna również sprowadzić robotników z za granicy. W związku z tym wzrasta z dnia nadzień zapotrzebowanie na pracowników.

L.

Doniosła sprawa kredytowania rzemiosła wileńskiego

Kredyty mają wielkie znaczenie dla podniesienia życia gospodarczego odzyskanego obszaru Litwy Wschodniej. Kwestia ta była aktualna tuż po odzyskaniu Wilna i okręgu, gdyż duża część przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych w okresie przejściowym nie tylko utraciła swe kapitały obrotowe, ale nawet zakładowe.

Obecnie kwestia kredytów została rozstrzygnięta w sposób zadawalniający. Obecnie handel i przemysł wileński nie mogą już uskarżać się na brak kredytów. Sytuacja zarówno handlu jak też przemysłu pod względem kredytowym nie jest zła.

Nieco gorzej jest z kredytowaniem rzemiosł. W Litwie wogóle niema specjalnej instytucji kredytowej dla kredytowania rzemiosł i kredytowanie to nie jest usystematyzowane. Wprawdzie jest w Kownie „Amatbankas" (Bank Rzemieślniczy), lecz nie może on w całej pełni tego zadania wykonać. Inne instytucje kredytowe, zwłaszcza banki, są dla rzemieślników mniej dostępne, gdyż rzemieślnicy zwykle pożyczają mniejsze sumy (zaś banki handlowe niechętnie dokonują drobnych operacji) i trudniej jest im o gwarancje.

Izba Handlu, Przemysłu i Rzemiosł bada kwestię kredytowania rzemiosł. Pragnie się wybrać instytucję kredytową, któraby mogła udzielać rzemieślnikom kredytów na warunkach najdostępniejszych. Zdaniem Izby, kredytowanie rzemiosł winnoby się koncentrować w jednej instytucji kredytowej. Wydaje się, że do udzielania kredytów rzemieślnikom wileńskim najlepiejby się nadawała Kasa Oszczędności Miasta Wilna (Wileński Bank Miejski).

1.218 słupów granicznych dzieli Litwę od Z. S. S. R.

MOSKWA (Elta). „Tass" donosi: Centralna komisja mieszana dla ustalenia granicy pomiędzy Litwą i Sowietami donosi, iż w marcu roku bież. zakończono ustalanie granicy na ogólnej długości 370 klm. Ustalono 609 punktów granicznych i 1.218 słupów granicznych. Topograficzne ustalenie granicy jest już zupełnie zakończone.

Staną przed sądem wojennym

Przed kilku dniami donieśliśmy o aresztowaniu 3 złodziei drutu telefonicznego i telegraficznego oraz handlarza Szrajera i jego córki. Jak się obecnie dowiadujemy wszyscy aresztowani staną jeszcze w ciągu b. tygodnia przed Sądem Wojennym (c)

Z mostu Zielonego do Wilii

Śmiertelny skok z okna na widok umierającego ojca

Wczoraj w południe przechodnie na moście Zielonym byli świadkami desperackiego kroku młodej, 18 letniej dziewczyny.

Dziewczyna przelazła przez poręcz i wpadła do wezbranej rzeki.

Na rzekę natychmiast wyjechały łodzie ratunkowe. Po kilku minutach desperatkę wydobyto z wody w pobliżu szpitala Św. Jakuba z oznakami życia.

Natychmiast przeniesiono ją do szpitala Św. Jakuba. Desperatka nie wymieniła swego nazwiska. Dała jedynie do zrozumienia, że tło zamachu samobójczego jest miłosne. Policja stwierdza jej nazwisko.

* * *

Onegdaj w lecznicy „Miszmeres Chojlim" w zamiarze samobójczym wyskoczyła z okna 20-kilkuletnia P. Kaganówna, która dyżurowała w szpitalu przy łóżku ciężko chorego ojca. Śmierć nastąpiła momentalnie.

* * *

Na torze kolejowym Wilno — N.-Wilejka usiłował popełnić samobójstwo, rzucając się na szyny kolejowe pod nadjeżdżający pociąg podmiejski, niejaki M. Margolis, były mieszkaniec Lidy.

Maszynista pociągu w porę zauważył desperata i zatrzymał pociąg. (c)

TEATR I MUZYKA

Teatr „POHULANKA"

(w gmachu teatru na ul. Basanowicza)

„MARIA STUART" — na przedstawieniu wieczorowem.

Dziś w poniedziałek dnia 15.IV, o g. 20-ej punktualnie **„MARIA STUART"** — dramat Juljusza Słowackiego w reżyserii Dyr. Kielanowskiego, w oprawie dekoracyjnej Wiesława Makojnika. W roli tytułowej Walentyna Alexandrowicz.

UWAGA. Bilety niewykorzystane w dniu 8.IV ważne są na dzisiejsze przedstawienie.

HANKA ORDONÓWNA w Teatrze „Pohulanka".

Jako najbliższą premierę — Teatr „Pohulanka" przygotowuje komedję V. Sardou p. t. **„MADAME SANS GENE"** z występem ulubienicy publiczności wileńskiej HANKI ORDONOWNY — w roli tytułowej. Oprawa plastyczna i kostjumowa projektu — Wiesława Makojnika. Reżyseruje Stanisława Perzanowska.

Teatr Muzyczny „LUTNIA"

Występy Milvi Laid.

Dziś, o godz. 7 w., wystąpi po raz drugi znakomita artystka estońska Milvi Laid, w słynnej operetce Kalmana **„Księżniczka Czardasza".** Czarująca artystka w roli Sylvy — tworzy prawdziwą kreację, wywołując ogólny zachwyt publiczności.

[illegible] Redaktorius Vytautas Budzinskis. Redaktor: Witold Rudziński. „Zničius" spaustuvė. Drukarnia „Znicz" Vysk. Matulevičiaus g. 4. Tel. 340